წელიწადი მე-2 F296/631 ტილეფონი № 76. კვირა, 11 სექტემბერი

სამშობლო

გაზეთის ფასი: წლიურად 9 მან, ნახევარი წლით 5 მ., თვიურათ 4 აბ ცალკე ნუმერი ერთი შაური. **დამატებით** 7 კ. წლიური ხელის მომწერლებს გაზეთის ფასი შეუძლიათ ნაწილნაწილათ გადაიხადონ. ხელის მოწერის დროს 4 მ, დანარჩენი კიდევ ნაწილნაწილათ

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კ., [illegible] სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხ დებათა ფასი [illegible] ტი ტექსტის წინ 30 კაპ., უკან 20 კაპ. გლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა თითოჯერ ნაშუადღევის 2 საათ. ღირს 4 მ. 2 საათს შემდეგ 5 მან.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება თბილისის ქ., კნ. მიქელაძის სახლებში.

№ 435 ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი. № 435

ქვრივი მარიამ იოსების ასული ჩიქოვანისა შვილებით: ანდრია, გრიშა, მიშა, სამსონი, ქსენია და თამარა, ძმა სამსონისა დავით, სიმამრი იოსებ ჯამულეთის ძე ნაჭყეპია, ცოლის ძმა ვარლამი, და ამისი დომინიკა ნაჭყეპიას ასული,—აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ 12 ენკენისთვეს ქ. ზუგდიდში, საკრებულოს ტაძარში გადახდილი იქნება წლის თავის წირვა და პანაშვიდი უდროოთ გარდაცვალებულის ძვირფასი ქმრის პირველისა, დაუვიწყარი მამის მეორისა, ძმის მესამისა და სიძის მეოთხისა კოლეჟსკი სოვეტნიკის

სამსონ სიმონის ძის ჩიქოვანისა.

ღრმად დამწუხრებულნი: ქვრივი პელაგია სიკოს ასული მასხარაშვილისა, —შვილები: ათანასე, მაკარი, ნიკონორ იაკინთე და პროკოფი გრიგოლის ძენი, დები: ელპიდა და ვასასი გრიგოლის ასულნი, რძალი მაშიკო და სიძე პეტრე დალაქიშვილი აუწყებენ ნათესავებს, ნაცნობებს და მეგობრებს რომ ამა წლის 18 ენკენისთვეს დანიშნულია ორმოცის დღის წირვა და პანაშვიდი უდროოთ გარდაცვალებულის

გრიგოლ სიმონის ძის მასხარაშვილის

სულის მოსახსენებლად სოფ. პატარა ონში (რაჭის მაზრა). პანაშვიდი დაიწყება დილის 10 საათზე. 299—1 1

იყიდება

ქ. ქუთაისში, სტეფანე ფეიქაროვის სავაჭროში, ყურძნის საქაჩავი და ყურძნის საწური. ვურჩევთ სოფლის ბანკებს და კოოპერატივებს შეიძინონ გასავრცელებლად სოფლის მეურნეთა შორის ზემოხსენებული საქაჩავი, ვინაიდგან იგი დიდ დახმარებას გაუწევს მათ მუშა ხელის ნაკლებობის გამო. თ.

ქ. ქუთაისში, გაღმა უბანში, ბაღის და პოდგორნი ქუჩებში **იყიდება ორსართულიანი სახლი** 18 ოთახით და დაბლა ექვსი დუქნით. პირობების გაგება შეიძლება ქ. ქუთაისში, მიხაილოვის ქუჩაზე ივანე კარტოზიასთან. 277 12—8

განცხადება.

ქუთაისის სააზნაურო ქართულ გიმნაზიაში

თავისუფალი ვაკანსიები არის მხოლოდ მოსამზადებელი კლასის პირველსა და მეორე განყოფილებაში.

მისაღები ეგზამენები 22 აგვისტოს დაიწყება, ხოლო ხელმეორე ეგზამენები 28-ს. სწავლა დაიწყება 1 სექტემბერს. 285 12—8.

იყიდება ბოჭკები

ღვინის დასამზადებელი ბოჭკები, მთელი მოწყობილებით, შეიძლება ქირითაც. წერილობით მიმართვა შეიძლება ამ რიგად: ვასილევისას, ფოსტის ყუთი № 67, ქუთაისში. 296—1—3

ექიმი გაბრიელ იოსების ძე **ბოკიელი** დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება. ელექტრონისა და სინათლის კაბინეტი. შინაგანი ხევრებისა და ვენერიულ ავათმყოფთათვის. ავადმყოფნი მიიღებიან დილის 9—12 საათ. და საღ. 6—8 საათ. ალექსანდრეს ქ. საკუთარი ს. 6-9 თ.

დოქტორი მედიცინისა

პრივატდოცენტი

ვ. პ. მოსეშვილი

მიიღებს შინაგანი და ნერვების ავადმყოფობით სნეულებს დილის 8 ს. ნაშუადღევის 2 საათამდი და საღამოს 6 ს.—8საათ. 2 გოსპიტლის ქუჩა № 6 თ.

განცხადება.

ქ. ქუთაისში, პადიეზდნი ქუჩაზე ქორქოლაძის სახლში, მაქვს ბაკალეინის სავაჭრო პატენტით და ყოველივე მორთულობით. მსურველს გადაეცემა იმ პირობით, რა პირობითაც თვითონ ნებავს, ძლიერ ხელსაყრელ ფასებში. მიზეზი გაყიდვისა—ჩემი ჯარში გაწვევაა 52-292 პატივისცემით ილია ქორქოლაძე.

ექიმი ი. **ჩარკვიანი** ქალაქ. საავათმყოფოს ორდინატორი. **დაბრუნდა და განაახლა** ავათმყოფების მიღება დილით $12\frac{1}{2}$—2 საათ. საღ. 6—8 საათ. მიიღებს მხოლოდ კანისა და ვენერიულ ავათმყოფებს. მისამართი: ლვოვის ქუჩა, ალიბეგოვის სახ. ტელეფონი № 135. თ.

ბებია მ. მ. **კოხრეიძე** უცრის ყვავილს, უკეთებს ნემსებს, ეხმარება მშობიარეთ და აძლევს ავათმყოფთ რჩევა-დარიგებას ყოველ დროს ალექსანდროვის ქუჩა, სვ. თევდორაძის სახლი, ფილიპოვის მაღაზიის პირდაპირ.

ელექტრო „რადიუმ“ თეატრი

ხუთშაბათიდან, 8 სექტემბრიდან:

ვოვა შეეთვისა.

კინო-შარჟი 3 ნაწილად.

პათე-ჟურნალი მიმდინარე ამბები.

აფრიკის ღელეები.

სატირა.

ანონსი: ორშაბათიდან, 12 სექტემბრიდან: **აჩრდილი წარსულისა. დაცვენილი ფოთლები**, დიდი მხატვრული დრამა 4 ნაწილად. **ღვინის კეთება კავკასიაში. გულგატეხილი აშიკი** კომიკური.

ელექტრო „ამპირ“ თეატრი

ხუთშაბათიდან, 8 სექტემბრიდან:

სიყვარულის აკორდმა გაიჟღერა

თანამედროვე დრამა 3 ნაწილად, ეგ. ტომსონის და ვ გარისონის მონაწილეობით.

პრენსი ცოლიანობის სასტიკი წინააღმდეგი.

კომიკური.

ანონსი: ორშაბათიდან, 12 სექტემბრიდან: **ზღა ამღვარი ცხოვარი.** დრამა 4 ნაწილადკით. **ქრონიკა გომონი** მიმდინარე ამბები.

განცხადება.

1 ოქტომბრიდან გაიხსნება ჭრა-კერვის კურსები კატო ალიხანაშვილისა.

კურსი ერთწლიანი იქნება. მოსწავლე ქალები ერთი წლის შემდეგ მიიღებენ **შესაფერ ატესტატს.** მსურველთ შეუძლიათ პირობების გაგება და ჩაწერვა დადიანის ქუჩაზე პატარიძის სახლში, გელაშვილთან. სათანადო ნებართვა მთავრობისა კურსების გახსნაზე უკვე მიღებულია. მოწაფეთა რიცხვი განსაზღვრულია 25-ით. პირველი კურსები უკვე დასრულდა და მოსწავლეებმა შესაფერი ატესტატებიც მიიღეს.

297—3—1 **კურსების გამგე კატო ალიხანაშვილისა.**

საუცხოვოდ მოწყობილ დარბაზში ჩილინგაროვების სახლში, სავაჟო გიმნაზიის პირდაპირ არტისტმა იასონ თომას ძე როინიშვილმა გახსნა

სამუსიკო სკოლა.

იქვე აძლევენ მუსიკის გაკვეთილებს (პიანინო, სკრიპკა, ფლეიტა, სიმღერა) გამოცდილ სპეციალისტ მასწავლებლების ხელმძღვანელობით. ჩაწერა და პირობების გაგება შეიძლება საღ. 4—9 საათ.

გაზ. „სამშობლოს“ კანტორა

მოაგონებს თავის წლიურ ხელის მომწერთ, დააჩქარონ ხვედრი ფულის შემოტანა.

მსოფლიო ომი.

დეპეშები

უმაღლეს მთავარსარდლის შტაბისაგან.

პეტროგრადი. 8 ენკენისთვე. დასავლეთისა და კავკასიის ასპარეზზე არსებითი ცვლილება არ მომხდარა.

9 ენკენისთვე.

პეტროგრადი. დასავლეთის ასპარეზი. მდ. სტოხოდზე. კოველ-როვნოს რკინის გზის მიდამოებში, მოპირდაპირემ ალაგ ალაგ შემოგვიტია, ყველგან მოვიგერიეთ. კორიტნიცისა და სვინიუხის მიდამოებში ბრძოლაა. აქ ტყვედ ვიგდეთ 6 აფიცერი და 697 გერმანელი ჯარისკაცი. ჩვენმა მფრინავებმა ლოკაჩი-როგოვიჩ-მარკოვიჩის მიდამოებში მტრის ბანაკს მარჯვეთ დაუშინეს ყუმბარები. მტრის ერთი საფრენი ბრძოლის შემდეგ ტრიალით ძირს დაეშო. კარპატებში, პანტერის აღმოსავლეთ მიდამოში, მტრის ერთი ადგილი ავიღეთ. ტყვედ წამოვიყვანეთ 1 აფიცერი, 1 კადეტი და 437 ჯარისკაცი. დავლად დაგვრჩა 6 ტყვიისმფრქვეველი, ბევრი თოფები და პატრონები.

კავკასიის ასპარეზი. ქამშანუდდაღის ქედზე, მუშის სამხრეთ-აღმოსავლეთით, ქურთები დავიფრინეთ. წინ ბრძოლის პირზე ნისლია და თოვლი. ადგილ ადგილ ქარ-ბუქია.

უკანასკნელი დეპეშები.

გერმანელებს ჰოლანდია—ბელგიის საზღვარზე საღარაჯოები და მავთულის ხლართები აუხსნიათ და თავისუფლად გასვლის ნებას აძლევენ. ასეთ მოვლენის მნიშვნელობას ვერაფრით ვერა ჰხსნიან.

——

როგორც ამერიკიდან იტყობინებიან ბულგარეთის სამხრეთ საზღვარზე თავი მოუყრია 350 ათას ბულგარეთის და 60 ათას გერმანეთის ჯარს.

——

გერმანეთს ბრძოლის ორი წლის განმავლობაში მოუკლეს 885,500, მსუბუქად დაუჭრეს 1,602,900, მძიმედ დაუჭრეს 513,400, შრომის უნარ დაკარგულები 634,900.

——

ოსმალებმა სამი ხანი დახვრიტეს, რადგან მათ უარი განაცხადეს არ დაგეხმარებითო. სამხრეთ სპარსეთში არაბების მდგომარეობა რთულდება. ფარსისტანის გუბერნატორი დაატყვევეს.

——

ამბობენ იაპონია ჩინეთისადმი წარდგენილს მოთხოვნილებას უკან არ წაიღებსო. იაპონიის მთავრობის აზრით, ჩინეთში მშვიდობიანობა მაშინ დამყარდება, როცა იაპონიის მეფეს ზედამხედველობა ჩინეთის ჯარზე დაკანონდება.

——

იაპონიის მოთხოვნილება ჩინეთისადმი თურმე ამერიკასთან ხელშეკრულებას არ ეწინააღმდეგება.

——

ათინაში არეულობაა. მუშები იფიცებიან.

——

კონსტანტინოპოლში გერმანელი ოფიცრები ოთხი კორპუსისგან შემდგარს ახალ ჯარს აწყობენ. ამ ჯარს ევროპაში [illegible] გაისტუმრებენ ერთს კორპუსს ენვერ[illegible] შა უმთავარსარდლებს.

——

კოპენჰაგენიდან იტყობინებიან: ჰი[illegible] ნბურგს ჟურნალისტებთან საუბრის [illegible] უთქვამს: თუმცა გერმანელებს საქმე [illegible] ურთულდათ, მაგრამ გამარჯვება მაინც მათ დარჩებათო. გერმანელები მაგრად არიან ჩრდილოეთით, აღმოსავლეთით და დასავლეთითაო.

ჟურნალ-გაზეთებიდან.

პორტუგალიის საბოლოოდ გ[illegible] ტია, ახლო მომავალში [illegible] ფრონტზე ორი დივიზია გ[illegible]

——

გერმანელებს ახალი [illegible] ლი გაზი გამოუგონ[illegible] სრულიად არა აქვს [illegible] მოქმედებს, მოწინაა[illegible] თა ჯარის უმეტეს[illegible] ყობილების თოთ[illegible] ლი. ახალ [illegible] დის, რომლებ[illegible] შემხუთველ [illegible]

„დეი[illegible] ერთი [illegible] ცხა[illegible] დახმ[illegible]

ომის დღიური.

რუსეთის ასპარეზზე კოველ-როვნოს მიმართულებით გერმანელები მძაფრ შემოტევებს აწარმოებენ.

აგრეთვე დიდი ბრძოლებია კა პატებსა და ვლადიმირ-ვოლინის მიმართულებით.

ბალკანეთზე ბალოშის მთაზე ბულგარლებმა იტალიელები დაამარცხეს.

ბულგარეთ-რუმინიის საზღვრებზე სასტიკი ბრძოლებია. რუმინელებმა მდინარე სტრიუს მიდამოებში უკან დაიხიეს. დობრუჯაში მძაფრი ბრძოლებია, ბრძოლები შედეგი გამოურკვეველია.

დანარჩენ ასპარეზზე საყურადღებო ცვლილება არ მომხდარა.

კეთილობას მივანდობ თავს და დავნებდებით.

— —

გერმანიასა და ინგლის-საფრანგეთის შორის არსებულ მუდმივ შუღლის მიზეზებს არკვევს ცნობილი გერმანელი პუბლიცისტი როორშახი.

— —

გაზ. ,,კროიც ცაიტუნგში'' და ამბობს: ამ შუღლის მოსასპობლად საჭიროა ან სრული გამარჯვება და ან სრული განადგურებაო. თუ მათ ჩრდილოეთი ზღვა ჩაგვიკეტეს ჩვენ კიდევ წყალ ქვეშა ფლოტს გავაძლიერებთ და სუეცის არხს გადავჭრითო.

— —

,,კოვნოს გაზეთის“ ცნობით გერმანელებს ერთი უზარმაზარი მამული დაუნაწილებიათ და წვრილ-წვრილად იჯარით აძლევენ ხალხს ხელსაყრელ ფასებში, ამას გარდა მუქთად ურიგებენ სასუქს და სათესლეს შოვნაშიაც ეხმარებიან.

— —

,,კორიერე დელა სერაში“ ლ ვჭრონკეტი სწერ: საზავო მოლაპარაკება მოკავშირეთათვის უფრო თავსატეხი იქნება, ვიდრე ცენტრალ სახელმწიფოებისთვის, რადგან უკანასკნელნი მოკავშირეთა შორის განხეთქილების ჩამოგდებას ეცდებიან. ამიტომ საჭიროა, რომ ჩვენი გამარჯვება გადამწყვეტი იყოს რათა გამარჯვების შედეგებმა ყველა მოკავშირე დააკმაყოფილოსო.

— —

გერმანია-შვეიცარიის საზღვარზე მიმოსვლა მეტის მეტად შეუმცირებიათ გერმანელებს

— —

ერთ ამერიკულ გაზეთის ცნობით რამდენიმე ასი ბელგიელი 20—45 წლ. ჯარში გაუწვევიათ, შეუიარაღებიათ და აღმოსავლეთის ასპარეზზე გაუგზავნიათ; მათთვის განუცხადებიათ, თუ გაქცევას დააპირებთ სიკვდილით დაგსჯითო.

— —

ფრანგი ინჟინერი ჟულიო აღნიშნავს, ცეპელინების წყალობით გერმანელები მუდამ აღწევდნენ თავს სრულს განადგურებას და გაურბოდნენ ინგლისელთა ფლოტსო.

— —

გერმანელებს ახალი ტიპის ცეპელინები ...ნებიათ. მათი სიდიდე 400000 კუბი... ...ადლამდის აღწევს და შეუძლიათ ...ტანონ 3000 ფუთი ასაფეთქებელი ... გერმანელებს სხვათა შორის აზ... ...ქონიათ ეს ცეპელინები სავაჭრო ... ამერიკაში გაგზავნონ. მოკავში... ...სპეციალისტები ამ აზრს განუხორ... ...ელებათ სთვლიან

— —

„იდეა ნაციონალ“ იტყობინება, გერმანელებს აზრათ აქვთ პოლონეთს გალიცია შეუერთონ და დაარსონ უნგრეთის მაგვარი დამოუკიდებელი სახელმწიფო.

— —

...ში ადგენენ დამოუკიდებელ ...ც უნგრელ სარდლების ...ით რუმინის შეებრძო

— —

...ნტზე პორტუგალიის

...

...კავალის ალების ...ციხოვნენი დანე... ...ლი ბერძენთა ...ერთდება და

...

... ბრძო... ...ფელდ... ...მანე... ...ზე ...ენ ...ენ.

ბალკანეთზე დიდი ბრძოლები დაიწყო, სალონიკის ფრონტზე მძიმეთ დასჭრეს ფრანგთ ჯარის სარდალი ლენბურგი.

— —

ღენ. სარაილის რაზმს დიდი შეტაკებები აქვს ბულგარელებთან.

— —

მაღალი პირები დიდ მნიშვნელობას აწერენ დობრუჯის ბრძოლებს. აქაური ბრძოლების, შედეგები ჯერ არ იციან, მხოლოდ როგორც გაზეთები გადმოგვცემენ ბრძოლა მეტად სასტიკად სწარმოებს და რუმინიისათვის გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს.

— —

კავკასიის ასპარეზზე ოსმალები შეტევას განაგრძობენ, სპარსეთში ოსმალები თეირანს მიადგენ.

— —

ავსტრიის ჰაეროპლანები რუმინიის ქალაქებს უშენს.

— —

შვეციის ელჩმა გერმანიის გარეშე საქმეთა სამინისტროს განუცხადა, რომ შვეცია უკიდურეს შემთხვევამდე ნეიტრალობას დაიცავსო.

— —

ოსმალეთიდან სამი დივიზია რუმინიის წინაამდეგ გაიყვანეს.

— —

ტრანსილვანიაში რუმინიის საწინაალმდეგო აჯანყება დაწყებულა

— —

გალიციის ასპარეზით მდ. ნარაიუვკისთან ავსტრიელებს გერმანელები და ოსმალები უმაგრებენ ზურგს.

— —

ოსმალოს რაზმები კარპატებშიც გაჩენილან.

ომის მიმოხილვა.

ამ ორი კვირის განმავლობაში ბრძოლის ველზე ბევრი საყურადღებო ცვლილება მოხდა.

როგორც წინადაც ვსთქვით, დასავლეთის ასპარეზით გერმანელებმა სტრატეგიული უკან დახევა დაიწყეს და იქ ბრძოლის ფრონტის სიგრძეს თანდათან ამოკლებენ.

ვერდენის მიდამოებში ბრძოლები კვლავ გრძელდება და გერმანიის კრონ პრინცი კვლავ მკაცრად უტევს ფრანგებს, მაგრამ ამ ბრძოლებს დღეს, მხოლოდ დემონსტრატიული ხასიათი უნდა ჰქონდეს.

რუსეთის ასპარეზს, უკვე მოაპყრეს გერმანელებმა მთავარი ყურადღება, და მათი სასტიკი შემოტევები დაიწყო რიგადვინის დ კოველ—როვნოს მიმართულებით. ამ შემოტევებში უმთავრესი მნიშვნელობა რიგა დვინის მიმართულებას ხქვს, რადგან თუ დავემყარებით იმ მოსაზრებას, რომ გერმანიას რიგის სრუტის გარღვევა სურს და აქედან პეტროგრადის გზების ხელში ჩაგდება, სწორედ აქ დაიწყებს დიდ ბრძოლებს

ბრძოლა სწარმოებს ტყიან კარპატებშიც, საერთოდ კი გალიციის ბრძოლა განვითარებას მაშინ დაიწყებს, როდესაც რუმინიის ჯარი მას მხარს მისცემს შეთანხმებულად მოქმედებას მოახერხებს რუმინიის გამოსვლით მთლად ცეცხლი მოედო, ისედაც მუდამ ცეცხლში მყოფ ბალკანეთს; აქ ყველა ასპარეზებზე სასტიკი ომია.

მოკავშირეთა ჯარი გენ. სარაილის სარდლობით სერბების რაზმებთან ერთად მოქმედებას იწყებს, მაგრამ ძლიერ ნელის ნაბიჯით; ბულგარელებმა ამას წინად აიღეს საბერძნეთის ქ. კავალი და მთელი მისი მეციხოვნენი წამოიყვანეს.

აგრეთვე ბულგარელებმა შეუტიეს იტალიის საექსპედიციო რაზმს და ბალოშის მაღლობთან უკუ აგდეს.

მაგრამ ყველაზე დიდ ყურადღებას იპყრობს რუმინიის ფრონტი.

დღიდან გამოსვლისა რუმინიამ მოკავშირეთ ჯერ ვერაფერი შემატა.

პირიქით მოკავშირეთ მის საზღვრებში დიდძალი ჯარის დაბანდება დასჭირდათ

რუმინიამ ტურტუკაის დაკარგვის შემდეგ მდ. სტრიუს ველზეც უკან დაიხია, მხოლოდ ტრანსილვანიაში სრულიად შეაჩერა მოქმედება, რადგან იქ მას მელეკები აუჯანყდენ და უნგრელებმაც სერიოზული ოპერაციები დაიწყეს. დობრუჯის ბრძოლა საიდუმლოებით არის მოცული.

აქ უკვე შეხვდენ ერთმანეთს ბულგარ-ოსმალ., გერმანელები და რუსთა ჯარები.

ცენტრალურ სახელმწიფოების ჯარებს ფელდ მარშალი მაკენზენი მთავარსარდლობს.

აქაური ბრძოლა მეტად მძაფრი ყოფილა და ორივე მხარეს დიდი მსხვერპლი მოსვლიათ.

მიუხედავათ იმისა, რომ დობრუჯის ბრძოლების შესახებ დანამდვილებით ცნობები არ არის, მას ბალკანეთის ასპარეზზე ერთ უმნიშვნელოვნეს ფრონტის ხარისხი აქვს, რადგან გერმანია დაბულგარეთი მოწინაამდეგეთა ცოცხალ ძალის მოსასპობათ აქ აწარმოებენ მთავარ შეტევებს.

კავკასიის ასპარეზზე ვითარება გამოურკვეველია. თუ რუსები ერთის გზით წინ მიდიან, მეორეს გზით ოსმალები, ე ი. სპარსეთით წინ მოდიან.

და ახალ გეგმით მოქმედებენ. საერთოდ ბრძოლის ველზე ყველგან დიდი ხმაურობაა.

და ბრძოლის სიმძიმე უმთავრესად ისევ. რუსეთის ასპარეზზე და ბალკანეთზეა.

ზღვებზე საყურადღებო არა მომხდარა-რა

ი იმერელი.

ქ. ქუთაისი, 11 ენკენისთვე.

დღევანდელი კრების გამო.

ქუთაისის ვაჭრები დღემდი ძლიერ დაქსაქსულნი იყვნენ; მათ გამორკვეული სახე არა ჰქონიათ. არც მთავრობის არც საზოგადოების წინაშე ვაჭრებს ერთი მეთაური, თავისი ნამდვილი წარმომადგენელი არა ჰყოლია. დღემდი ვაჭართა წრე, როგორც საყურადღებო დაწესებულება არ. არსებობდა.

მართალია, ქალაქის საბჭოში ვხედავდით ვაჭართა წრიდან არჩეულ ხმოსნებს და მათი პირით ვისმენდით ვაჭართა ინტერესების დაცვას, აგრეთვე საურთიერთო ნდობის საზოგადოების საქმეებში მოქმედობდენ ვაჭრები, მაგრამ ეს ორი დაწესებულება მაინც ვერ აერთებდა ვაჭრებს. ქალაქის გამგეობაში ვაჭარი ხმოსნის აზრი კერძო ხასიათის იყო, საურთიერთო ნდობის საზოგადოების საქმეებში კი ვაჭართა მოქმედება ვიწრო ფარგალში ტრიალობდა; იქ იმას ვისმენდით, რაც იმ დაწესებულების მდგომარეობას შეეხებოდა. ასე რომ ვაჭართა წრე, როგორც ერთეული იდეით შეკავშირებული ჯგუფი ჩვენში დღემდი არ არსებობდა.

ეს გარემოება ჩვენში ვაჭრობა-მრეწველობისთვის მეტათ შემაფერხებელი იყო. ასეთ პირობებში საქმის გაკეთება საძნელო იყო.

ასეთ გამოურკვეველ და მოუწესრიგებელ მდგომარეობას დღეს ბოლო ედება. ქუთაისის ვაჭრებმა მთავრობისგან ნებართვა მიიღეს ვაჭართა საზოგადოება დააარსონ და საკუთარი მეთაური – სტაროსტა—აირჩიონ. ეს მეთაური,—მათი წრიდანვე არჩეული,—ვაჭართა წრის ნამდვილი წარმომადგენელი იქნება; მთელი ქუთაისის ვაჭრები განურჩევლათ ეროვნებისა და სარწმუნოებისა ამ მეთაურის გარშემო უნდა შეჯგუფდენ და მისი საშუალებით ყოველი თავისი გულის ნადები გამოსთქვან.

მეტათ საჭირო იყო ვაჭრების შეერთება და მათი მჭიდროდ შეკავშირება, ამიტომ მეტად სასიამოვნოა, რომ ეს საქმე დღეს ეწყობა.

დღეს ჩვენი მრეწველობა ძლიერ სუსტია, ჩვენს ვაჭრობას არც სიცოცხლე, არც თავისუფლება არ ეტყობა. ჩვენში თუ რამე კეთდება და სწარმოებს ან გარეშე კაპიტალის წყალობაა, ან რომელიმე უცხოელი ფირმის დაწყებული საქმეა.

ადგილობრივი თაოსნობა არსად არა ჩანს. თუ სადმე მსხვილი წარმოებაა, იქ უსათუოდ ისეთი ბანკის თანხა მოქმედობს, რომელსაც მარტო თავისი ფულის სარგებელი (%) აინტერესებს და არა ჩვენი ქვეყნის ავლადიდება. ჩვენი ქვეყანა სხვისი ფულის სათარეშო მოედანი შეიქმნა ჩვენი ვაჭრები სხვისი ფირმების ნოქრები არიან.

რატომ?

ჩვენში ვაჭრობის ნიჭიც ბევრსა აქვს და საკმაო თანხაც, მაგრამ თუ ამით არაფერი კეთდება—ეს იმიტომ, რომ საქმის მოწყობა არ ვიცით.

არ არის ისეთი ორგანიზაცია, რომელმაც დაქსაქსული ძალები შეაერთოს, არ არის იდეით შეკავშირებული წრე, რომელმაც საერთო ძალით საერთო საქმე გააძლიეროს.

ცალ-ცალკე ბევრი მოძრაობს და რიგიანათაც მუშაობს, მაგრამ საერთო ძალას ისინი არ წარმოადგენენ.

ახლა—კი აი სწორედ ეს შეერთება, ეს შეჯგუფება და საერთო ინტერესის დაცვა უფრო ადვილად შეიძლება, რადგან ვაჭართა წრეს ერთი შემაკავშირებელი ცენტრი ექნება.

ჩვენი ვაჭრობის წარმატებას კიდევ ბევრი რამ შინაური მიზეზი უშლის ხელს და აი სწორედ ამ მიზეზების გათვალისწინება და მათი ძირიანად აღმოფხვრა უპირველეს მიზნათ უნდა გაიხადოს ახალმა დაწესებულებამ.

დღეს საჭიროა ვაჭრებმა აირჩიონ შეგნებული მეთაური, რომელიც სწორეთ პირნათლად ემსახურება თავის დიად დანიშნულებას და პროგრამის შესახებ სიტყვა შემდეგში გვმართებს. დღეს ჩაეყაროს საძირკველი ამ სასარგებლო საქმეს და მის წარმატებაზე იმედია ყველა იფიქრებს

დღეს მიეცეს დასაწყისი ამ კეთილ საქმეს და დღეიდან გამოვიდეს სამოქმედოთ ეს საჭირო და ფრიად სასარგებლო დაწესებულება და მის მომავალზე ყოველი შეგნებული მოქალაქე იზრუნებს.

ვუსურვოთ ჩვენს ვაჭრებს სასარგებლო ნაბიჯის გადადგმა ბრწყინვალე მომავლისკენ.

ტრიფონ ჯაფარიძე.

— —

საზიზღარი მოვლენა.

იყო ერთი ხანა, როდესაც ძალიან გავრცელდა ჩვენში ადამიანთა მოტაცება.

იტაცებდნენ ბავშებს, ყმაწვილებს, ვაჟკაცებს და ამნაირ მსხვერპლს [illegible] ათავისუფლებდნენ, ან ოსმალო[illegible] ზებს მიყიდიდნენ. ამ ხანას სამეგრელოში ერქვა ყურსალობის ხანა, ხოლო იმ პირთ, რომელნიც ტაციობას ეწეოდნენ, ყურსალებს ეძახდნენ.

ეს იყო დაცემისა და სახელმწიფოებრივი, თუ საზოგადოებრივი რღვევის ის ხანა, რომელიც აღმოსავლეთიდან მოვარდნილმა ტალღამ შექმნა ჩვენს ისტორიაში.

ამ ყოვლად საზიზღარ ბოროტებას სასტიკად ებრძოდნენ ჩვენი ძველი მეფემთავარნი.

სამეგრელოს მთავარმა ლევან დადიანმა ერთი აზნაური, რომელსაც კაცის მოტაცება დაბრალდა, საჯაროთ გაართხვევინა, შემდეგ დამნაშავე ორ დიდ ცეცხლს შუა დააბმევინა, საიდანაც რამოდენიმე წამის შემდეგ ნახევრათ დამწვარი ცოცხალ მკვდარი აიყვანეს. მან მხოლოდ რამდენიმე დღეს იცოცხლა...

დიდი ხანია მას შემდეგ, რაც ეს საზიზღარი ბოროტება მოისპო და ყურსალობა, მხოლოდ საზღაპრო მოსაგონარად გადაიქცა.

ეს საზარელი სახელიც ხალხში ხმარებიდან ამოვარდა, იგი ახსოვს მხოლოდ მოხუც კაცებს, ისიც ძველებიდან გადმოცემული..

დედამიწის ზურგი ჭრელია, კაცობრიობა ერთნაირ წერტილზე არ არის დაყენებული არიან იმისთანა ქვეყნები, იმის თანა კაცთ ნათესავნი, რომელნიც ადამიანობას მხოლოდ სახით ატარებენ, მაგრამ ამგვარ ადამიანთა სახელი არ არის მოქცეული ეროვნებათა სიაში. იგინი დანიშნულნი არიან მოსპობისა, ამოწყვეტისა, ქვეყნის პირიდან აღმოფხვრის საგნად.. წლობით და თვეობით წინ მიდის აღორძინება განვითარება. მდევურ ნაბიჯით ვითარდება ჩვენი ცხოვრება. ყოველი კაცი, ქვეყანა, ერი თუ სახელმწიფო გზას მიიკვლევს და იკაფავს უკეთეს მომავლისაკენ. დადგა ხანა საქმიანობისა, შრომისა, მეცადინეობისა და გამჭრიახობისა. ასე დუღს სიცოცხლე კულტურულ კაცობრიობისა. მას არა სწამს უსაქმობა, უქმი და გამრყვნელი ცხოვრება. იგი აღიარებს მხოლოდ კულტურულ მუშაობას და ვინც ვერ შეიძლებს ამ გზით სიარულს მას გვერდში ვერ ამოიყენებს.

დღეს-კი ამ საშინელმა ომმა წარმოშვა და უნდა წარმოშვას აუარებელი საკითხი, რომელთა გადაწყვეტასა და ამა თუ იმ ხასიათის ჩამოყალიბება—მოწესრიგებაში დიდ როლს ითამაშებს აუცილებელი განძი ცხოველმყოფელობის და [illegible] საქმიანობისა.

აი სწორეთ ამ [illegible] თავის მოქმედებას აძლიერებს და კულმინაციურ სიმაღლემდე აღწევს ის ულირსი, ზნედაცემული, ჩვენი კულტურული სიფაქიზისა და ადამიანური სინიდისის შემარცხვენალი ბრბო, რომელმაც ამ რამდენიმე წლის წინათ შემოიღო ეს საზიზღარი ხელობა—კაცთა ტაციობა. საზარელი ხან[illegible] ყურსალობისა თითქოს ისევ დაბრუნ[illegible] ქუთაისში.

კმარა სიჩუმე, უმოქმედობა... ბრძოლ[illegible] და სასტიკი ბრძოლა ამ უგვანო სენთა[illegible]

საჭიროა გონიერი საზოგადოება ჩა[illegible] კვირდეს ამ საქმეს; საჭიროა მან გაბედ[illegible] ლათ ხმა ამოიღოს. საჭიროა შეიკრიბო[illegible] კულტურული დ საზოგადო დაწესებულება[illegible] თა მოღვაწენი, პრესისა და სხვათა წარმო[illegible] მადგენელნი, და შეიმუშაონ გეგმა ამ სა[illegible] ზიზღარ ბოროტების ძირიან-ფესვიანად ამოსაგდებად.

ეს უნდა ითაოს ქალაქის გამგეობამ.

ბ ჯაიანი.

პრესის მაგიერი.

ერობის საკითხი.

კავკასიის ერობის ბედი ჯერ კიდევ სავსებით არ არის გამორკვეული.

არც ის ვიცით, თუ როგორ ხასიათი[illegible] პროექტს წარადგენს კავკასიის მეფის ნაცვლ[illegible] კანცელარია, საბოლოოდ მიიღებს უმრავლ[illegible] სობის მიერ შემუშავებულ დებულებას, ი[illegible] ორივე მხრის პროექტის შორის ყოყმანს დაიწყებს.

ამას გარდა ჩვენ არ ვიცით კიდევ გადაჭრით, თუ როგორის აზრით შეხვდება უმაღლესი მთავრობა კავკასიის მეფის ნაცვლისგან წარდგენილ პროექტს.

როგორც ვიცით შინაგან საქმეთა სამინისტროთ ერობაზე თათბირის წარმოების დროს „მოდემოკრატე უმცირესობი[illegible] გადიხარა. და უმრავლესობის მიერ მიღ[illegible] 90 წლის საერობო დებულებას უარყოფით მიეგება. ახლა ამავე სამინისტროს შესახებ ნაირ-ნაირი ცნობები მოდის.

ერთი ცნობიდან ჩვენ ვგე[illegible], რომ სამინისტრო ისევ ძველ აზრზე[illegible] და ამას გარდა კიდევ მოითხოვს კავკასიის მაზრების და გუბერნიების ახალ გადამიჯვნას.

მეორე ცნობები ამის წინაამდეგს ამოწმებენ: შინაგან საქმეთა სამინისტრო უმრავლესობის პროექტს მიიღებსო.

ამას წინად ჩვენში ჩამოვიდა სახ. სათათბიროს წევრი რჟევსკი, რომელსაც მინდობილი ჰქონ[illegible] და კავკასიის ცხოვრების და საჭიროებათა გაცნობა. გ. რჟევსკი სხვათა შორის ქუთაისშიაც იყო, და საერობო კანონ-პროექტში იგი „უმცირესობის“ აზრს გამოექომაგა.

მას დიდის ამბით შეხვდა ბ-ნი ი. სუმენოვი და ერობის საკითხის კარგად მცოდნე გ. თუმანოვი.

„კავკ. სლ.“ რედაქტორი სუმენოვი სიხარულით ცას ეწევა, რადგან დარწმუნებულია, რომ ერობის საკითხის მომხსენებლად საკანონმდებლო დაწესებულებაში გ. რჟევსკი იქნება, რომელიც დემოკრატ დოლუხანოვ-ხატისოვის ერობას დაუჭერს მხარს.

ამ რიგად, სოშხებს რჟევსკისთანაც აქვს თავის ცნობილი ხრიკები. „პროგრესისტ რჟევსკის ჩვენი ქვეყნის საჭიროებისთვის იმდენად შესტკივა გული, რამდენადაც ჩვენ ჩინეთის შინაურ ცხოვრებისადმი. არც არის იგი ჩვენი ცხოვრების მცოდნე და თუ „უმცირესობის“ აზრს უჭერს მხარს, ეს იმით აიხსნება, რომ მას „დემოკრატიულ“ სამოსელში გამოხვეულთა ერობის მხარის დაჭერა უფრო სასახელოდ მიაჩნია.

ამ შემთხვევაში მას სრულიადაც არ აინტერესებს კავკასიის მცხოვრებთა რეალური საჭიროებანი, ჩვენ არა ერთხელ გაგვიცხადებია, რომ სხვაზე ნაკლებ დემოკრატიულად არ გვიძგერს გული, მაგრამ რადგან გვინდა ჩვენი ერის ტკივილები ცოტათ მაინც დავაყუჩოთ, ამიტომ არ ვებღაუჭებით ოცნებას და კვლავ მოვითხოვთ 90 წლის საერობო დებულებას, რომელიც კავკასიის ხალხს თქმა არ უნდა დიდ დახმარებას გაუწევს. ერობა, რაც შეიძლება მალე, მხოლოდ მის „გადემოკრატებაზე“ ბრძოლა შემდეგ

იმედი გვაქვს, რომ კავკასიის მეფის ნაცვალი, რომელმაც უკანასკნელ საერობო თათბირზე „უმრავლესობას“ მიემხრო, დღესაც იმ აზრს წარადგენს უმაღლეს მთავრობასთან და მის საჩქაროდ განხორციელებას ისურვებს რადგან ამას მოითხოვს თვით ხალხის ინტერესები.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ახალი ამბავი.

—

23 მარიამობისთვიდ 6 დღევანდლამდე რედაქციისგან დამოუკიდებელ მიზეზების გამო გაზ. „სამშობლო“ არ გამოდიოდა.

ჩვენი გაზეთის გამომცემელმა ამხანაგობამ უკვე საქმე მოაწესრიგა და დღეიდან ვეცდებით მკითხველს დანაკლისი ავუნაზღაუროთ

✦ მთავრობის ნებადართვით დაბა ხო[ნ]ში უკვე გაიხსნა ქალთა ხუთ კლასიანი [გ]იმნაზია. თხოვნები მიიღება ვაჟთა გიმნა[ზიი]ს დირექტორის სახელზე.

[ამ]დღეს, 11 სექტემბერს, დილის 11 სა[ა]თზე ქუთაისის საურთიერთო ბანკის დარბაზში დანიშნულია ქუთაისის ვაჭართა [წო]რებულ ვაჭართა მამასახლისის (სტაროს[ტა]ს) ასარჩევად.

✦ ქ. ბათომი. ადგილობრივმა სცენის [მო]ყვარეთა წრემ ზაფხულის სეზონი უკვე დაამთავრა.—წრე სცდილობს ზამთრის [ს]ეზონი უკეთ მოაწყოს მან უკვე გამართა [ზო]გიერთ მსახიობებთან მოლაპარაკება. [თბ]ილისიდან მოწვეულია ვალ. შალიკა[შვ]ილი.—

✦ კავკასიის ოლქის მზრუნველმა გა[ნ]კარგულება მოახდინა სოფ. შემოქმედში (გურია) პირველ დაწყებითი სკოლა გაიხსნას.

✦ უმაღლესი მთავრობის განკარგულებით საშუალო და უმაღლეს სასწავლებ[ლე]ბში გერმანულ ენის სწავლება აღკრ[ძალუ]ლეს.

✦ უწმ. სინოდის ობერ პროკურო[რ]ად დაინიშნა ვ. რაევი.

ამ უკანასკნელ დროს ქუთაიში მცხოვრებნი პურს ველარ შოულობენ პური ცხვება დღეში ერთხელ დილაობით ამის მიზეზად მეპურეები უფქვილობას ახელებენ

✦ **სახალხო მასწავლებელთა შეღავათი.** ქუთაისის სამხედრო უფროსმა სახალხო სკოლების დირექტორს აცნობა, რომ იმ სახალხო მასწავლებელთ, რომელნიც ამ ჟამად უნდა გაეწვიათ ჯარში შეღავათი ეძლევათ საგანგებო განკარგულების მოსვლამდე.

✦ ქუთაისის გუბერნიის სხვადასხვა სოფლებიდან გვატყობინებენ, რომ მცხოვრებთ აქვთ დამზადებული ტყემალი, რომელიც საჭირო იყო მთავრობისთვის. სოფლელები ითხოვენ ეცნობოთ მათ, თუ რა ფასი აქვს ტყემალს ან ვინ არის მისი, მთავრობისგან დანიშნული წყიდველი. ვსთხოვთ აგრონომებს ზ. კ. ბერეკაშვილს და ი. ქუთათელაძეს მოგვაწოდონ საჭირო ცნობანი.

✦ რედაქციამ მიიღო საყმაწვილო ჟურნალის „ნაკადული“-ს №13 და „თეატრი და ცხოვრება“ ჟურნალები შინაარსიანათ არიან შედგენილი.

✦ ამას წინად თავის დუქნის წინ მოიტაცეს ადგილობრივი ვაჭარი ელიზბარ ზვიადაძე, რომელიც უკვე დააბრუნეს. პოლიციის ჯერჯერობით გამტაცებელთა კვალისთვის ვერ მიუგნია.

✦ ამ ბოლო დროს ქუთაისში საგრძნობლად აცივდა, სალამოობით მეტად ცივი ქარი ქრის.

✦ ქუთაისში ყურძენი ნაკლებად შემოაქვთ.

გირვანქა კარგი ყურძენი, სამი შაური ღირს.

✦ ქ. თბილისში მე 38 ლაზარეთში წვანან ქართველი დაჭრილი ოფიცრები. ნ. გიორგაძე, კ. ავგულაძე, ნ. რიგეიშვილი და დ. გელაძე.

✦ ქ თბილისის სამოსამართლო პალატის სესია, რომელიც ქუთაისში იყო, სისხლის სამართლის საქმეთა გასარჩევად ბათომს გაემგზავრა, იქიდან კი თბილისს დაბრუნდება.

თბილისის სამკურნალო ფაკულტეტის შესახებ.

როგორც ვიცით, თბილისის უმაღლეს საქალებო კურსებს სამკურნალო ფაკულტეტი ემატება. ეს დიდი კულტურული [შ]ეძენაა ამიერ კავკასიისთვის.

ჯერ ერთი, ეს ფაკულტეტი მკურნალ ქალთა რიცხვს გაამრავლებს და ამით ახალგაზდა ქალებს ახალ სამოქმედო მოედანს აღმოუჩენს; მეორე, მკურნალ ქალს დიდი უპირატესობა აქვს მეტადრე ქალთა მკურნალობაში; მესამე, ამ ფაკულტეტის მომატება ახალ სამეცნიერო ძალებს შეჰმატებს კურსებს და, მაშასადამე, [ს]ხვა ფაკულტეტებსაც -მეტადრე საბუნების [მე]ტყველოს—დაეტყობა; და, მეოთხე, [თ]ბილისის, როგორც ცენტრის, კულტუ[რულ]-განმანათლებელი მნიშვნელობა გა[იზრ]დება.

[მეო]რე ქართველი ახალგაზდა ქალე[ბისთვის] ექნება დიდი მნიშვნელობა ამ [ფაკულტე]ტს, რადგან, ჯერ ერთი, ისინი [...]ცივსა და სასტიკ ჰაერს ვერ [...] და, მეორე, ხელმოკლეობის გა[მო] რუსეთში ვერ მიდიან, აღარ იციან, [რომ]ს მოახმარონ თავისი ნორჩი ენერგია, და უდროოდ ჰკარგავენ ახალგაზდურ ხალისს, ჰკნებიან და იღუპებიან.

ცოდვაა ამდენი ახალგაზდის დაღუპვა, როდესაც თავისი ცოდნა და ენერგია საზოგადოების საკეთილდღეოდ შეუძლიათ მოიხმარონ.

უეჭველია, სამკურნალო ფაკულტეტი ერთი ნაბიჯია წინ კურსების უნივერსიტეტად გადაქცევისაკენ და, მაშასადამე, მომავალში აღარც გამოსაცდელი ეგზამენების ჩასაბარებლად იქნება საჭირო რუსეთში გამგზავრება. სასიამოვნო მოვლენაა!

ვასილ წერეთელი.

პირველი ენკენისთვე.

პირველი ენკენისთვე სამოსწავლო წლის ახალი წელიწადია.

ამ ასი წლის განმავლობაში ბევრი ქართველი ახალგაზრდისათვის დაუწყვეტია მას გული და საგონებელში ჩაუგდია და [ბ]ევრიც სამუდამოდ უსწავლელი დაუტოვებია.

გამოცდები ყველგან არის და, რასაკვირველია ჩვენშიაც უნდა იყოს, მაგრამ გამოცდა გამოცდას ჰქვია ჩვენში არსებული გამოცდისათვის არავითარი პედაგოგიური მოსაზრება და საზომი არ არსებობს, ჩვენში უკეთ, რომ ვსთქვათ, ბავშების ერთმანეთთან შეჯიბრებაა და არა გამოცდა. ყველა საგნების, განსაკუთრებით კი რუსულ ენაში, გამოცდისათვის შემუშავებული და შედგენილი პროგრამა მხოლოდ გარეგნული ფორმისთვის არის შემოღებული.

მთავრობის არც ერთ არსებულ სასწავლებლებში პროგრამას არ სჯერდებიან განსაკუთრებით რუსული ენის გამოცდაში იჩენენ დიდ სიმკაცრეს ჩვენი პედაგოგები, ისეთ რამეს კითხავენ შვიდი რვა წლის ქართველ ბავშს ამ ენიდგან, რომელსაც დიდიც იშვიათად გეტყვისთ.

„სამებს“! თავის მნიშვნელობა დიდი ხანია დაუკარგეს ჩვენმა პედაგოგებმა. დღეს ფასი მხოლოდ „ოთხებსა“ და „ხუთებს“ აქვსთ. ოთხებზე და ხუთებზე ბავშის მომზადება კი დიდ დროსა და ფასს თხოულობს, რასაც, საუბედუროთ, ჩვენი სოფლის ხალხი მოკლებულია. მოწინაამდეგნი მეტყვიან აბა როგორ გავარჩიოთ ეს აუარებელნი სწავლის მსურველნიო სწავლის მსურველნი და მთხოვნელნი ორი საზომით უნდა გაიზომოს და გაირჩეს. მომზადებულნი და მოუმზადებელნი. მომზადებულებ შორის უპირატესობა იმათ უნდა მიეცეს, ვისაც დიდი წლოვანება აქვსთ და ხანი მიუდისთ ასე რომ მეორე წელიწადს მათი მიღება აღარ მოხერხდება წლოვანების სიდიდის გამო. თორემ ხშირად ასე ხდება შვიდი წლის ბავშს, რომელმაც ოთხები მიიღო ღებულობენ და ათისას—, რომელმაც სამ სამი მიიღო, უარს ეუბნებიან. პირველი კიდევ მოესწრება მიღებას, მეორეს კი ვადა მიუდის და სამუდამოდ სკოლის გარეთ რჩება ბავშების ნიშნებით შეჯიბრება უაზრობა არის და ხან დიხან პრაქტიკული მოსაზრებითაც უნდა ვიხელმძღვანელოთ ხოლმე.—*)

მ. ბუაჩიძე

*) ყოველივე საშუალება, რომელიც კი ბავშვებს სასწავლებელში შესვლას გაუადვილებს მისაღები და აღსანიშნავია მაგრამ ჩვენა გვგონია რომ ბ-ნ ბუაჩიძისაგან ნაჩვენებ საშუალებათაგანს ბევრის გაკეთება არ შეუძლია. საჭიროა ძირიანად შეცვლა იმ წესისა და სისტემისა, რომელიც თანამედროვე სკოლებში არსებობს ბავშვების მიღების დროს.

ჭიათურელთა თათბირის გამო.

გაზ. „საქართველო“ № 185 გვაცნობებს, რომ ჭიათურაში განუზრახავთ ქართველ მრეწველთა საზოგადოების ანუ კავშირის დაარსება.

კორესპონდენტის ცნობებიდან სჩანს, რომ ახლად დასაარსებელი საზოგადოების უპირველესი მიზანია საზიანო უცხო ელემენტებთან ბრძოლა. რა ხასიათის უნდა იქნეს ეს კავშირი თუ საზოგადოება? თუ დედა-მიზანი საზოგადოებისა იქნება დაცვა ქართველ მრეწველთა შრომისა უცხოთა უმართებულო ექსპლოატაციისაგან, მაშინ ამ საზოგადოებას უნდა მიეცეს წმიდა ეკონომიური (და არა წოდებრივი) ხასიათი.

საზოგადოდ ჭიათურაში ქართველთა საქმე არც ისე ცუდათაა, როგორც ბევრსა ჰგონია.

ვის ხელშია დღეს დღეობით ჭიათურა? ჭიათურის მრეწველნი გაიყოფებიან სამ კატეგორიად, რომელთაგან, პირველი კატეგორიისა იქნებიან ის მრეწველნი, რომელნიც წლის განმავლობაში მხოლოდ 100 ათას ფუთამდე ამზადებენ; მეორე კატეგორიას კი ეკუთვნიან ის მრეწ., რომელნიც 100 ათასიდან 500 ათას ფ. ამზადებენ, ხოლო მესამე კატეგორიას—ეკუთვნიან ის მრეწველნი, რომელნიც 500 ათას ფუთზე მეტს ამზადებენ ერთი წლის განმავლობაში.

ავიღოთ ციფრები და გავსინჯოთ, რომელი ჯგუფისა თუ კატეგორიის მრეწველნი რა ძალას წარმოადგენენ ჭიათურაში ან თავიანთი რიცხვით ან და თავიანთი წარმოებით, უკანასკნელ სამუშაო ათი წლის განმავლობაში*).

ის ციფრები ცხადად მოწმობენ, რომ პირველი ადგილი ჭიათურის წარმოებაში კიდევ მაინც საშუალო ე. ი. მეორე ჯგუფს შერჩენია ჯერჯერობით. ერთად-ერთი წლის (1908) გამონაკლისით, ყველა მოყვანილ წლებში ჭიათურაში დამუშავებულ შავიქვის რაოდენობის მეტი ნაწილი ყოველთვის იმ შედარებით შეუძლო და კაპიტალით სუსტ მრეწველებზე მოდის, რომელი მრეწველებიც პირველსა და მეორე ჯგუფებზე განაწილდებიან.

მაშასადამე, ჭიათურის ქართველი მრეწველნი ჯერ ჯერობით უმთავრეს როლს თამაშობენ ჭიათურის წარმოებაში.

ე ი. ქართველნი მრეწველნი ისეთ ელემენტს წარმოადგენენ ჭიათურაში, რომელი ელემენტიც სერიოზულ მეტოქეობას განუმზადებს უცხო სტუმრებს, თუ რასაკვირველია, ქართველ მრეწველთ რაიმე ორგანიზაციული მწყობრობა ექნებათ: ვიმეორებ, საქმის მდგომარეობა ჯერ კიდევ ისეთია რომ ჩვენ კი არ უნდა გვქონდეს რაიმეში უცხოთა წინაშე არამედ სრულიად წინაამდეგ, უცხოთ უნდა აშინებდეს ჩვენი სამრეწველო ძალა ჭიათურაში. მხოლოდ საჭიროა საქმის ე. ი. ჩვენი წარმოების მოწყობა და მრეწველთა ორგანიზაცია *) ორგანიზაციის მთავარი მიზანი უნდა იქნეს: 1) შენარჩუნება იმ წარმოებათა, რომელნიც ქართველ მრეწველთა ხელშია და შემდეგ 2) ქართველ მრეწველთა ძალ ღონის გადიდება ახალი საწარმოო ადგილებისა და სხვ ხელსაწყოს შეძენით ვინც ჭიათურას დაახლოვებით იცნობს და საზღვარ გარეთის ვითარებასთან გაცნობილია ის უსიტყვოდ დაგვეთანხმება რომ მრეწველებისათვის უცხო ელემენტები მით უფრო შემაფერხებელია, უფრო მეტი „კამისიონერობას“ ეწევიან ისინი- მაგ. დღეს ჩამოდის ჭიათურაში ბერძენი რომელიმე და სარგებლობს მით რომ მან იცის ბაზარი, ჰყავს მას მყიდველი ამით გამხნევებული, ის ნისიად ყიდულობს და ისიც ძალზე იაფად ჩვენი მრეწველის საქონელს და ეპატრონება წინასწარად გასაღებულ საქონელს მოგების უდიდეს ნაწილი მას, როგორც კომისიონერს უკეთეს შემთხვევაში მოგების რამოდენიმე პროცენტი ერგება. მაგრამ რადგანაც ქართველ მრეწველი მას იოლად უვარდება ხელში, ის ღებულობს მოგებას და ქართველ მრეწველ კი არგუნებს მხოლოდ რამდენიმე პროცენტს მოგებისას: ასე უკუღმართად იცვლება როლები ჭიათურაში მთელი მსოფლიოს ამ ერთად ერთ უმგვანო სიურპრიზების რაიონში.

ვიმეორებ, ამ უხცო ელემენტებს ერთად ერთი ფრიად განსაზღვრული უპირატესობა აქვთ ქართველ მრეწველებთან შედარებით: მათ წინასწარად იციან შავი ქვის ბაზარი და ამ ცოდნით სარგებლობენ ქართველ მრეწველის შრომის ექსპლოატაციისათვის და ქართველი მრეწველიც უმეტესად მისთვის ნებდება უცხო ელემენტს, რომ მან არ იცის ბაზარი, სადაც თავისი ნაწარმოები უნდა გაასაღოს.

რამდენი თანხის გაუნაღდებელი ვექსილები დარჩენია ქართველ მრეწველს მიმალული უცხო,,ექსპორტისრებისაგან“! რამდენი ნაშრომი დაკარგვია ქართველ მრეწველს უპატრონობის გამო!

ბაზრის საკითხის მოწესრიგება ერთბაშათ გამოაცლის ხელიდგან უცხო ელემენტებს იმ ერთად ერთ უპირატესობას, რომლითაც ისინი უმეტეს ნაწილად იჯაბნებენ ეკონომიურად ჩვენს მრეწველებს, ამისათვის კი საჭიროა ჭიათურის დღევანდელმა თათბირმა უმთავრესად ყურადღება მიაქციოს აგენტების გაჩენას ჭიათურის შავი ქვის გამსაღებელ ყველა მთავარ რაიონებში.

ჩვენი უზადრრკობის დამახასიათებელია, რომ მილიონიან წარმოების ჭიათურას არც ერთი ხეირიანი სპეციალი ცოდნით აღჭურვილი აგენტი არ გააჩნია ევროპაში! ეს შეცდომა დროით უნდა გასწორებულ იქნას. მრეწველებს შეუძლიანთ ისარგებლონ დ. ღამბაშიძის შრომით და ლონდონში ის გაიჩინონ ერთ-ერთ მუდმივ აგენტად.

სხვა ქვეყნებში საჭირო იქნება კიდევ ორი-სამი აგენტი, რომლებიც გაუსაღებენ საქონელს ჩვენს მრეწველებს პირდაპირ ევროპის ბაზარზე და სათანადო ფასებში. მხოლოდ ამ პრაქტიკული ზომებით შეიძლება ჭიათურის შავიქვა ჭიათურისავე ქართველმა მრეწველებმა პირდაპირ, უშუამავლოდ გაიტანონ ევროპაში.

ერთად ერთი უმთავრესი საკითხი ჩვენი მრეწველობის ორგანიზაციისა ჭიათურაში გახლავთ, როგორც ზევითაც ვთქვი, ბაზრის საკითხის ამგვარი მოწესრიგება: მართალაც, ქართველ მრეწველს აქვს მადანი, ის მას ამუშავებს, ამზადებს ქვას, მთელი წარმოება მის ხელთაა, მაგრამ ის არ არის ბაზრის მცოდნე. ის ამ სუსტ ადგილზე მიაქვთ იერიში უცხო ელემენტებს და თითქმის უქარწყლებენ მთელს მის ნამუშევარს. ამგვარად, თუ მრეწველებმა თავისუფლად და სხვის უშუამავლოდ ვერ მოახერხეს ბაზარზე საქონლის გატანა, ჭიათურის წარმოება სამუდამოდ დარჩება უცხოთა საექსპლოატაციო საგნად და ქართველთა წარმოება თავის დღეში ვერ მიაღწევს მსხვილ და დამოუკიდებელ ფართო მსოფლიო წარმოების სიდიადეს. ქართველმა ერმა ჭიათურით რომ სათანადოდ ისარგებლოს საჭიროა კომერციული ინიციატივა ქართველთა ხელში იყოს და ქართველთა წარმოებამ ევროპის ბაზართან პირდაპირი კავშირით ნამდვილი მსოფლიო ხასიათი მიიღოს. სალი მაღალი, და რაციონალი ეკონომიური პოლიტიკა ამისათვის, უწინარეს ყოვლისა სწორედ ბაზრის მოწესრიგებაზე იქნება მიმართული, რადგან მხოლოდ ამ გზით შეიძლება ქართველ მრეწველის მსოფლიო მრეწველათ გარდაქმნა ქართულ წარმოების სათანადო სიმაღლეზე აყვანა.

კომერციული წარმოება მხოლოდ მისია, ვის ხელშიაც იქნება ინიციატივა. ყოველი ძალ-ღონე უნდა ვიხმაროთ ქართველ მრეწველთა ეხლანდელი როლის შენარჩუნებისათვისაც სწორედ ეს ინიციატივა ჩაგიგდოთ ხელში და გამოვაცალოთ ჩვენს მეტოქეთ. თუ არსებულ ქართულ წარმოებას გავამაგრებთ და მას უზრუნველვუყოფთ დამზადებულ საქონლის გასაღებას, ამ გზით ჩვენ შევსძლებთ წინ წავსწიოთ ქართული მრეწველობა, გავაფართოვოთ ახალი მადნების შეძენით და გავამძაფროთ დამუშავების გაუმჯობესობით.

ჩვენ არ ვიცით, რა ფორმა უნდა მისცეს დღევინდელმა თათბირმა ქართველ მრეწველების მომავალ კავშირს: იქნება ეს კავშირი უბრალო შეთანხმებაა მრეწველებისა საერთო გამომუშავებულ სამოქმედო გეგმის ცხოვრებაში გასატარებლად? მაშინ, მას იურიდიულად ვერ მიეცემა სავალდებულო ხასიათი ყველა მრეწველთათვის. იქნება ეს კავშირი ამხანაგობაა, ან საზოგადოებაა განსაზღვრული კომერციული მიზნით ნოტარიული წესით შედგენილი? მაშინ ხომ ეს ამხანაგობა, თუ საზოგადოება ვერ შესძლებს შემოიფარგლოს ჭიათურის ყველა მრეწველები. ამას გარდა, კიდეც რომ დაარსდეს ჭიათურის შავი ქვის წარმოების სა[ორგანი]ზაციო რაიმე კავშირი, თუ საზოგადოება, ეს უკანასკნელი თავის ფუნქციათა განსაზღვრაში არსებულ შ. ქ. მრეწველთა „სიეზდის“ სფეროში გარდაიჩეხება. ამ ორ საორგანიზაციო ერთეულთა პარალელურათ არსებობის პირობები ძალიან სათუთათ უნდა იქნას გამომუშავებული შემდეგში შესაძლო კონფლიქტების თავიდან ასაცდენათ.

საერთოდ, სამწუხაროა, რომ ჩვენი ცხოვრების უკრღმართმა პარობებმა აგეთი საკითხი წამოგვიყენა წინ. ჩვენ რომ თავის დროზე, მე-XIX საუკუნის დამლევს, გამოცდილი და ევროპიულად განათლებული ეკონომისტები გვყოლოდა, შეიძლება, ჭიათურის წარმოების ბევრი საჭირბოროტო საკითხები არც კი წამოეყენებია ცხოვრების დღევანდელ ვითარებას.

ასეა თუ ისე, იმ შემთხვევაში თუ ჭიათურის საბჭოს ახალი საორგანიზაციო შრომა თავიდან აცდა და ჭიათურაში დაარსდა ახალი საორგანიზაციო კავშირი, საჭიროა აგეთ კავშირს თუ საზოგადოებას ისეთი კაცი მოექცეს სათავეში, რომელიც უწინარეს ყოვლისა კარგად იცნობს ჭიათურის წარმოების კომერციულ მხარეს, დაახლოებით ექნება გაცნობილი თვით ევროპის ბაზრები და იქაური საერთო ვითარება და მასთან ერთად გამოცდილი იქნება, როგორც კომერსანტი; ყოველი საქმის სათავეში ისეთი ადამიანი უნდა იდგეს, რომელიც სული და გულია თავის საქმისა და სათანადო მომზადება ექნება

ტიტე მარგველაშვილი.

ეროვნული მისწრაფება და ეროვნული საფრთხე.

თანამედროვე დიდი სახელმწიფონი უმეტეს წილად დაპყრობილ თუ თავისივე ნებით შემოერთებულ სხვადასხვა ეროვნებათაგან შესდგებიან.

დედამიწის ზურგზე ვერსად შეხვდებით ისეთ სახელმწიფოს, სამეფოს, სამთავროს რესპუბლიკანურს, რომ იგი მარტო თავის ნამდვილ სხეულით სცხოვრობდეს. დაწყებული ძლერიდან გათავებული უძლურ სახელმწიფომდე ყველას ჰყავს თავის უღლის ქვეშ რამდენიმე დაპყრობილი ერი.

ამ ერთა ყოფა სხვადასხვა სახელმწიფოში თავისებურია

ზოგან მებატონე სახელმწიფო ძლიერ ზღუდავს და ავიწროებს უცხო ერს, ზოგან კი იგი მეტის თავისუფლებით სარგებლობენ.

მაგრამ საერთოდ დაპყრობილ, თუ შემოერთებულ ერთა ბედი ყველგან ერთ გზას ადგია.

დიდი სახელმწიფო სცდილობს თავის სამფლობელოში ეროვნულ ,,სიჭრელის“ მოსპობას და ამით ერთ ფეროვან საიმედო იმპერიის შექმნას. რამდენათ აღწევენ თავის მიზანს ეს სხვა საკითხია, მაგრამ უნდა ითქვას, რომ ასეთი პროცესი, თათბირის ყველგან სწარმოებს.

განათლებული ფრანგები სდევნიდენ ალჟირტუნისში არაბულ ეროვნებას.

ინგლისელები სდევნიან უცხო ტომებს ირლანდიასა შოტლანდიასა და ახალ შენებში ავსტრია სდევნის ჩეხიებს .. და ამგვარად ყველა ცნობილი ერთი გზით მიდის: ლამობს უხო ერების თავის მოკვეთას დაპყრობილი ერები, კი თავის მხრივ სცდილობენ ამ მოვლენას წინაამდეგობა გაუწიონ, რადგან ჭიასაც კი სიცოცხლე სწყურია

მაგრამ ამ მოვლენასთან ბრძოლაც სხვა და სხვა შერჩეულ გზით უნდა სწარმოებდეს ხოლმე, წინაამდეგ შემთხვევაში ეროვნულ არსებობისათვის მებრძოლნი თავიანთ ეროვნებას დიდ საფრთხეს და უბედურებას განუმზადებენ. სანამდე ქვეყნად საერთაშორისო სამართალი არ არსებობს და დიდ სახელმწიფოთ მუდმივ —დიდძალი შეიარაღებული ძალა ჰყავთ, ასეთ სახელმწიფოს სამფლობელოში მოყოლილი პატარა ერი იძულებულია, თავის ეროვნების დასაცავად მხოლოდ სხვადასხვა დიპლომატობით და კულტურულ გზით იმოქმედოს, თორემ პატარა ძლიერება მოკლებულ ერს დიდ სახელმწიფოს წინაამდეგ აშკარად გამოსვლა ამ პატარა ერის სრულ გაქრობას მოასწავებს

ამის მაგალითი თვით ამ მსოფლიო ომმა დაგვანახა. გაიხსენეთ სომხეთის საშინელი ბედი, რომელიც ოსმალებს აუჯანყდა და იარაღით წინაღუდგა, რისთვისაც იგი გაბრაზებულმა იმპერიამ მიწასთან გაასწორა. ასეთი დღე მოელის ყველას, ვინც კი სომხების გზით სია-

*) იხილეთ ჩვენი ნაშრომი.—„საქართველოს ეკონომიური ცხოვრების მასალები“ იხ. გაზ. „საქართველო“ № 83—84 და შემდეგი. იქავეა ჩვენი დასკვნანი.

* სწორეთ ამგვარ ორგანიზაციის საჭიროებაზე მივუთითებდით ჩვენ კიდევ 1914 წ. გაზ. „იმერეთის“ №105 „ვაჭარ-მრეწველთა მომავალი კავშირი“. ჩის შემდეგ დარსებულ ეკონომიური კავშირები კახეთსა, ქართლში და იმერითში ცხადათ გვიჩვენებს თუ რამდენად სამართლიანი და ცხოვრების მსვლელობასთან შეფარდებლ იყო ჩვენი შეხედულება. ამასვე მოწმობს დღევანდელი თათბირი ჭიათურაში.

რულს აირჩევს ეროვნულ ზრახვათა ხორც შესასხმელად

პატარა ერს არც სხვის—გარეშე სახელმწიფოს იმედი არ უნდა ჰქონდეს, მას ვერ უშველის ,,ის მომეშველება და მიხსნისო''.

არამედ იგი მოვალეა, ჰქონდეს მხოლოდ თავის ეროვნული მრწამსი.

და მოქმედებდეს სხვა და სხვა მიხვეულ მოხვეულ გზით, მაზან შეწონილათ, ალაგსა, დროისა, და პირობების მიხედვით. ისეთ დროს კი, როდესაც მებატონე იმპერია, მეორე იმპერიასთან ომს აწარმოებს პატარა ერის მხრივ სრული ლოიალობა უნდა სუფევდეს.

პატარა ერები არ უნდა ემყარებოდენ აგრეთვე იმ ,,საერთოთ აღიარებულ აზრს'' თითქმის დღევანდელი სასხლის ღვრა მათი მხსნელი იყოს, არამედ მათ სჭირიათ ისევ თავის საკუთარ აზრის შემუშავება, რადგან ომი თავისთავად არავის არ მოუტანს გამომცხვარ პურს. შეიძლება დღევანდელმა ომმა ერთი პატარა ერი გაანთავისუფლოს, მხოლოდ მეორე კი კლდეზე გადაჩეხოს ორივე ეს დამოკიდებულია იმავე პატარა ერების გონივრულ ქცევაზე.

როგორც ზემოდ უკვე ვსთქვით დღეს მებრძოლ სახელმწიფოთა ფარგალში მოქცეულ პატარა ერს ჰმართებს დიდი დაკვირვება, რომ გაღებულმა მსხვერპლმა რაიმე ნაყოფის გამოღების მაგივრად უფრო საშინელი ტანჯვა წვალება არ დაატეხოს.

ser.

სომეხთა საკითხი.

სომხის მწერლები თანდათან ერკვევიან. ისინი უკვე აღარ ოცნებობენ დიდ მაიასტანზე და საქმეს უფრო სინამდვილით სჯიან.

ამას წინად ,,კავკ. სლოვო''ში ბ-ნმა მაგისტრანტმა რუსეთის იარაღის მიერ შექმნილი სომხეთის ავტონომია უტოპიად ჩასთვალა.

თუმცა მაგისტრანტს ბევრნი გამოეკამათენ და მისი აზრი ნაადრევ გულგატეხილობად მონათლეს, მაგრამ დღეს სომხის ხალხში აღარ არის ის აღფრთოვანებული სულის კვეთება, რომელიც ოსმალეთთან ომის გამოცხადების დროს გამეფდა.

რა არის ამის უმთავრესი მიზეზი?

ის რომ ბატონებმა დანდობა არ იციან. ღენ. იანუშკევიჩის განკარგულებანი და სომხეთში საახალშენო პოლიტიკის წარმოება. აი რამ დააფიქრა დღეს სომხის მეოცნებენი.

ოსმალეთის სომეხთა ჟურნალი „ვონსტოპი“ აშკარად გამოსთქვამს თავის გულის წყრომას, და ამბობს: სომხის მესვეურებმა კლდეზე გადაჩეხეს ოსმალეთის სომხობა. სომხეთი უსომხებოთ რუსეთმა დაიპყროო“

რუსეთს სჭიროდა სომხეთი უსომხოდ და ეს მან ამ 10 წლის წინად გრ. ვიტტეს პირით განაცხადა.

გაქრენ მილიუკოვების და ძმათა მისთა სანეტარო დაპირებანი! სომხის შოვინისტები უნდა დარწმუნდენ, რომ მოსყიდულ პირებისაგან სომხეთს ავტონომია არ მიეცემა

საბრალოა მხოლოდ უმართებულათ გაწყვეტილი, დარბეული და სამშობლოდან განდევნილი სომხის ხალხი, თორემ სომხის წინდაუხედავ მესვეურთათვის ეს მწარე მოვლენა გაკვეთილად დარჩება

ი. ი.

პროვინციის ცხოვრება.

ს. ტყიბული ს. ტყიბულში რამოდენიმე ახალგაზდა ქალიშვილმა რიცხვით ათამდე შეიყარა თავი და დღიან დამიანათ ფეხშიშველ თავშიშველი, გულგახსნილი, თმა გაწეწილი ერთის კვირის განმავლობაში შედიოდენ ეკლესიაში და ჩაოქილი ლოცულობდენ; იძახოდენ, გვეღმერთი შეგვჭამსთ ყველას თუ ხალხი არ მოიქცევა და ღმერთს არ ილოცავსო. ძალზე შეშინებული ხალხი მამაკაცი-დედაკაცი ახალგაზდა და მოხუცებულები მოდიოდენ და ისინიც ფეხშიშველები წვიმიან და ცუდ დარში, თითქმის დღე და ღამე ლოცულობდენ. ამ ქალიშვილების უმთავრესი მიზანი იყო, ღმერთმა დააშროს ხალხის ეს საშინელი სისხლის ღვრა და მოავლინოს ქვეყნად მშვიდობა. პირველს კვირას გადახდილ იქნა წირვა და პანაშვიდი ამ ქალიშვილების თხოვნით ომში დახოცილი სალდათების სულის მოსახსენებლათ; აგრეთვე დაკლეს ცხვრები და გადაიხადეს ქელეხი, ხალხი ბლომად დაესწრო. უჭმელ-უსმელს არავის უშვებდენ, ცოდვა არისო.

—

პირველ სექტემბერს დამით ტყიბულის ქვა ნახშირის მაღაროებში ტუნელში (Штольня) გაზისაგან ცეცხლი გაჩნდა. დაშავდა ქვსი მუშა. ექიმის აზრით ისინი მძიმედ არ არიან დაშავებულნი.

—

ტყიბულის მხარეზე ყანები საუკეთესოა; ვენახი და ხილი საშუალოზედ უკეთესია, საძოვარი კარგია; არავითარი ავათმყოფობა არც ხალხის და არც თხოვეხ—ფრინველის არ არის. სიმინდის ფასმაც დაიწია, ყველა ოჯახში თითქმის ახალი სიმინდის ხარჯვა დაიწყეს დარები ჯერ მშვენიერია.

ისევ ის

—

დ. სურამი. მარიამობისთვის ბოლორიცხვებში აქაურ საზ. სკრ. საზაფხულო სცენაზე ხაშურის დრამ. წრემ გამართა წარმოდგენა, რამაც კარგად ჩაიარა. პიესაში „პრიკაშიკი შკაფში“ თამაშობით იჩჩეოდა დ. სიხარულიძე (პრიკაშჩ. როლს) უფერულად ჩაიარა „გამოგონებამ“ ეტყობა სუსტად იყვნენ მომზადებულნი. შემდეგ გაიმართა დივერტისმენტი. მონაწ. მიიღეს: ცნობილმა დრამატურგმა ირეთელმა, მსახ. შალიკაშვილმა გ. ნაკაშიძემ და მიხ. ლომიძემ.

ბევრი აცინა საზოგადოება შალიკაშვილმა მოხდენილ წაკითხვით იმერულ სცენებისა. საზოგადოება კმაყოფილი დაიშალა—სეზონი გათავდა.

მოაგარაკენი დღით დღე აკლდება სურამს. — დაიხურა „მანდილოსნის“ სახაიე; შემოსულ თანხიდან სურთ მოაწყონ რაიმე კოოპერატიული საქმე. სურვილია პირველ-დაწყებითი სკოლის გახსნისა.

მილოზი.

—

სოფ. ბერეთისა (ზემო იმერეთი). ყველას კარგათ მოეხსენება, თუ როგორ უთავბოლოდ გაიჩეხა ჩვენი შეუგნებლობით საქართველოს ყველა კუთხეებში უდრან ტყეები და მით რა დიდი ზარალი მივაყენეთ ჩვენსავე თავს?.. ამ მხრივ არც ზემო-იმერეთი ჩამორჩება დანარჩენ კუთხეებს და შორს აღარ არის ის დრო, როდესაც ეს ჩვენი მხარე სრულიად უხე-ტყეოდ დარჩება—ახალციხე-ჯავახეთის მხრის არ იყოს. ჩვენი მხარე ხეტყით სარგებლობდა მხოლოდ აქა-იქ საეკლესიო მთებით—ახლა კი სახელმწიფო სახაზინო შერიცხულებით. ამისთანები ჩვენს მხარეში არიან: ბერეთისის, ვანის, მარელისის და გთსიმანიის მთები. ეს მთები იმდენათ გაჩეხილები არიან საშუე—თუ საშენებელი ხე-ტყის გამოზიდვით, რომ დიდი ბარაქალა იქნებოდა, რომ 10—12 წელიწადი კიდევ უოფნოდა ხალხს, მაგრამ ახლა კი, რაკი ამ მთებს მთავრობამ ახალი რკინის გზების საჭიროებისათვის დაუწყო გაჩეხვა. აწი კი აღარ ვიცით, თუ ადგილობრივმა მკვიდრმა რითი დაიკმაყოფილოს ყოველწლიური მოთხოვნილებანი. თითოეულ ზემოთ დასახელებულ მთებში დიდძალი მუშაობაა გაჩაღებული ამჟამად: სჭრიან ტრავეზის—რკინისგზის ლიანდაგისათვის ხეებს და აგზავნიან რკინის გზით არზრუმ-ტრაპიზონისაკენ ზემოთ დასახელებულ სახაზინო მთებიდან ყველაზედ პატარა ბერეთისის მთა არის და ამისათვის ურიგო არ იქნება, რომ ამ მთიდგან ახლავე შეჩერდებოდეს ხე--ტყის გაზიდვა ვინაიდან ამ შემთხვევაში ადგილობრივ მცხოვრებლების ინტერესს მეტი ანგარიში უნდა გაუწიოს მთავრობის მიერ.

როგორც გავიგე ჭალის, საიბამიო მთაშიდაც სწარმოებს თურმე აზნაირი ხე—ტყის დამზადება. და თუ აქამდის ამ დიდებული მთის გაჩეხვა ჩანაგება უანგარიშოთ და დაუზოგველათ სწარმოებდა, ახლა ხომ სრულად განადგურება მთელის. აი ასე ვიცით თანამედროვეება მამაპაპეული განძის მოვლა-პატრონობა... დროა წავბაძოთ ევროპის სახელმწიფოებს ხეტყის მოვლა—პატრონობაში, სადაც თურმე სადსალამათ ხე—ტყეს ისე უფრთხილდებიან, როგორც თვალის ჩინს.

მღვდ. ვლადიმერ მაჭარაშვილი.

რუსეთი.

ომის გამოისობით სათათბიროს არჩევნების ვადა გადაიდო.

—

ტრეპოვი შტიურმერთან იყო, მის შეხვედრას მაღალი ავტორიტეტები დიდ მნიშვნელობას აკუთვნებენ.

—

მუშა ხელის ნაკლებობის გამო შეჩერებულია ციმბირის ზეთის წარმოება.

—

რუსეთში იმოგზაურა ბუხარიის ემირმა.

—

რუსეთის სხვადასხვა ადგილებში ყაჩაღობა გაჩენილა. ყაჩაღები ხშირად მთელ რაზმებს ადგენენ და ისე ეცემიან სოფლებს.

—

სამხედრო მინისტრი შეუვაევი წინააღმდეგია პურზე ფასის მომატებისა.

—

რუსეთში წელს ჰირნახულის მოსავალი კარგი ყოფილა, მიუხედავად იმისა პურის ფასი არა თუ კლებულობს პირიქით დღე და დღე მატულობს. გაზეთი ,,დენი'' ამ მოვლენას რუსეთის აგრარიების მახინაციებით ხსნის.

—

სასურსათო საკითხის თათბირში, რომელიც ამ მოკლე ხანში უნდა მოხდეს პეტროგრადში. მონაწილეობას მიიღებს სამხედრო სამინისტროსთაც,

—

უმაღლესი განკარგულებით რუსეთის იმპერიის ყველა სასწავლებლებში გაუქმებულ იქმნა გერმანული ენის სწავლება.

უცხოეთი.

ფრანგულ გაზ. ,,ვიქტუარში'' გუსტავ ერვე სწერს, ნუ გჯერათ, ვითომ გერმანელ სოციალდემოკრატთა ერთი ნაწილი მაინც წინააღმდეგი იყოს ანექსიისაო; თვით ლიბკნეხტსაც ეჭვის თვალით უყურებს ერვე და უმატებს, გერმანელ სოციალ დემოკრატებს ერთხელაც არ ამოუღიათ ხმა ავსტრია უნგრეთის დაპყრობილ ხალხთა განთავისუფლებაზეო.

—

ავსტრიული ,,არშაიტერ ცაიტუნგი'' ეხება ფრანგ სოციალისტთა სულიერ განწყობილებას და არკვევს: მათ შორის დღეს ოთხი მიმდინარეობა არისო უდიდესი ნაწილი მომხრეა ომისა და მთავრობასთან სრულ შეთანხმებით მოქმედებს; მეორე საგრძნობი ნაწილი წინააღმდეგია იმისა, რომ საერთაშორისო დამოკიდებულება განახლდეს ომის განმავლობაში; მესამე—მეუმცირესეთა დიდი ნაწილი საჭიროდ სცნობს ეხლავე დაიწყოს საზავო მოლაპარაკება; მეოთხე მიმართულებას მხოლოდ რამდენიმე.

წერილები რედაქციის მიმართ.

—

ბ-ნო რედაქტორო!

ქუთაისის სასაფლაოს მთავარ-ანგელოზის ეკლესიის კრებული და მრევლი გთხოვთ, რომ თქვენი გაზეთის „სამშობლოს“ საშუალებით უღრმესი მადლობა გამოუცხადოთ ნოე თომას ძე რუსაძეს, რომელმაც შემოსწირა ამ ეკლესიას მშვენიერი ვერცხლის ბარძიმ-ფეშხუმი, ღირებული შვიდ თუმან ნახევრად.

დეკანოზი ალ. შანიძე

—

ბ-ნო რედაქტორო!

უმორჩილესად გთხოვთ ადგილი დაუთმოთ თქვენს პატივცემულ გაზეთ „სამშობლოში“ ჩვენს წერილს.

უღრმეს მადლობას უცხადებს ს. ცახის (რაჭის მაზ.) საზოგადოება ანტონ ივანეს ძე თვალჭრელიძეს, რომელმაც კეთილ ინება და საზოგადოების სასარგებლოთ დაგვიგზავნა გაზ. „სამშობლო“. მადლობის ღირსია აგრეთვე ვარლამ ივ. თვალჭრელიძე, რომელიც აწვდის ხალხს სხვადასხვა ცნობებს მეურნეობიდან.

საზოგადოების მინდობილობით

მებენი ბაკურაძე

—

ბ-ნო რედაქტორო!

ღრმა პატივისცემით მადლობას ვუძღვნით ქვემოდ დასახელებულ პირებს, რომელთაც ზედა ილემის უფასო სამკითხველოს შემოსწირეს გაზეთები ანუ სხვა რაიმე ნივთები.

ზაქარია მაჭავარიანმა—გაზეთი „სამშობლო“ პავლე საყვარელიძემ—„თანამედროვე აზრი“, გიორგი აბაშიძემ—„სასოფლო გაზეთი“, თომა მაჭავარიანმა—„საქართველო“, დათიკო გორგაძემ—„კვალი“, კატო ალავიძისამ—ჟურნალი „ნაკადული“, სვიმონ ალავიძემ—„სახალხო ფურცელი“, მარუსა მაჭავარიანმა—ყაზბეგის სურათი, იასონ მაჭავარიანმა—სამები, ტანისამოსის დასაკიდი, კალმები, კალმის ტარი, კარანდაში და ერთი დიდი სურათი ხელმწიფის კურთხევის.

მადლობას ვუძღვნით აგრეთვე შორაპნის წვრილი კრედიტის გამგეობას თუთხმეტი მანეთის გამოგზავნისათვის.

იმედია ეს დაწესებულება თავის ყურადღებას შემდეგშიაც არ მოგვაკლებს.

გამგეობის მინდობილობით მზრუნველ სამკითხველოისა იასონ მაჭავარიანი.

—

რედაქტორი **ი. ცინცაძე.**

გამომცემელი ამხან. „**სამშობლო**“

ქართული კედლის კალენდარი 1917 წლისა.

კ. ოცხელისა და ამხ. წიგნის მაღაზია შეუდგა 1917 წლისათვის ქართული კედლის კალენდრის გამოცემას.

სავაჭრო-სამრეწველო ფირმებს, აგენტურებს და დაწესებულებებს შეუძლიათ წიგნის მაღაზიასთან შეთანხმებით მოათავსონ კალენდარში თავისი განცხადებები მეტად ზომიერ ფასად

298—4—12.

რკინისგზის მატარებლები

(დრო ადგილობრივია ნაჩვენები).

ქ. ქუთაისს მოდის

თფილისიდან	— დილის	— 7 ს 25	წ
„	— საღამ.	— 8 ს. 50	„
ბათომიდან	— დღისით	—12 ს. 40	„
„	— ღამის	— 2 ს. 20	
ფოთიდან	— დილის	—10 ს. 26	
ტყიბულიდან	—საღამოს	— 6 ს. 50	„
შორაპნიდან	— დილის	— 9 ს. 24	„

ქ. ქუთაისიდან გადის.

თფილისისაკენ	—დილის	—11 ს. —	
„	— ღამის	—12 ს. 15	
ბათომისაკენ	— საღამოს	— 7 ს. 3	„
„	— დილის	— 5 ს. 55	„
ფოთისაკენ	— დღისით	— 4 ს. 8	
ტყიბულისკენ	— დილის	— 6 ს. 20	
შორაპნისაკენ	- დღით	— 5 ს. 20	

ს უ ს უ ნ ა ტ ი.

ვისაც სურს ერთხელ და სამუდამოდ განიკურნოს ამ ავადმყოფობისაგან მუდამ უნდა ახსოვდეს, რომ მისი თავიდან მოშორება შეიძლება **სუსუნატის** წამლით პირველ ხარისხოვანი „**გონოზანით**“. ეს წამლით სულ რამდენიმე დღეში ჰკურნავს დაძველებულ სუსუნატს. საშუალება **ნაცადია თბილისის რუსეთისა** და **საზღვარგარეთელ ექიმებისა** და **პროფესორების** მიერ და აღიარებულია საუკეთესო წამლად სუსუნატის მოსარჩენად.

ჩვენი გარანტია: თუ თქვენთვის ეს საძნელო არ იქნება, გთხოვთ შეეკითხოთ რომელსაც გსურთ ექიმს ჩვენს აბებზე და ის აუცილებლად აგიხსნით, რომ ეს აბები საუკეთესო და უებარი საშუალებაა ერთნაირად ნაცადი მამაკაცებზე და ქალებზეც. მაშ, ნუ ხარჯავთ დიდ ფულს უშედეგო წამლობაზე, რადგანაც 3 კოლოფი და ორი შუშის შეშხაპუნებით, რომელიც წამალთან არის ერთად, სავსებით ჰკურნავს ავათმყოფს ამ მძიმე სენისაგან.

ერთი კოლოფი აბებისა ღირს 4მან. და 3 შუშა შესაშხაპუნებელი ღირს 9 მანეთი. სხვა ქალაქებში გაიზავნება 3 მანეთის მიღების შემდგომ. მიწერ-მოწერა და წამლის დაკვეთა შეიძლება მხოლოდ **რ. შმიდტ, თბილისი**, თხინვალის ქუჩა № 12, მახლობივ გოლოვინის **პროსპექტისა** და მეჯავრის ქუჩის. Р. Шмитъ, Тифлисъ Тхинвальская ул, № 12, отд. 1 5—3

მუშაობს ხრესილის მადნეული წყლის ძმ. ჟორჟოლაძეების სამკურნალო

ა ბ ა ნ ო.

აბანო მდებარეობს მაღლობ, ბუნებით შემკულ მთის ჰაერზე და, როგორც ნამდვილ გამოირკვა კურნავს მრავალ სხვადასხვაგვარ ავათმყოფობას: ქარებს (რევმატიზმს), სხვადასხვაგვარ მუწუკს საყმაწვილოს, ნერვების სისუსტეს, ჩაყოლილ ციებას (მალარიას), კუჭის ტკივილს, ვენერიულ ავათმყოფობას, ეგზემას, სისივნეს და სხვა. წყალი მიიღება ცივი და თბილიც. ხრესილში იმყოფება მუდმივი ექიმი, სადაც მსურველს შეუძლია მიმართოს დარიგებისათვის. არის სუფთა საკუთარი ვანები, სუფთა ბინა და სასმელ-საჭმელი. ფასები ყოველივეზე ძლიერ ზომიერია. აბანო მდებარეობს სადგურ „სერნია ვოდში“. ხრესილში სადგურია მატარებლის გასაჩერებლათ. სადგურიდან 150 საჟენია აბანომდი. ქუთაისის სადგურზე მოითხოვეთ ბილეთები სადგურ ხრესილის „სტანცია სერნია ვოდის“. ქუთაისიდან მატარებელი გადის დილით და ბრუნდება საღამოს.

ავათმყოფნი სუსუნატით

დიდი დროის დაკარგვისა და თავიანთი სენის უშედეგო წამლობის მაგიერ ამჟამათ გამოგონილია პროფეს. მორნის მიერ ახალი საშუალება, რომელიც მეცნიერულათ არის შემზადებული და ავათმყოფთ სრულებით კურნავს მოკლე დროში ამ სენისაგან. ეს საშუალებაა **ბლენიოზოლი** პროფესორ მორნისა.

ბლენიოზოლი შესდგება ახალ უკანასკნელათ გამოგონებულ ქიმიურ ელემენტებისაგან და საექიმო პრაქტიკაში საზოგადოების დიდი ყურადღება მიიქცია, როგორც რადიკალურმა გამკურნებელმა საშუალებამ ქრონიკულ სუსუნატისა, ტყლიპისა, ჭაჭებისა და შარდის ბუშტის ანთებისაგან. პროფ. მორნის **ბლენიოზოლი** რადიკალურათ სპობს გონორეის ბაცილებს, რა სიღრმემდისაც უნდა იყოს სხეულში ჩამჯდარი; ბლენიოზოლი ახდენს შარდის ბუშტის დეზინფექციას და მალე სპობს სიმწვავეს, ტკივილებს, დენას და სრულებით ასუფთავებს სუსუნატის სენით მოდებულ სხეულის ნაწილებს. ყველანი განურჩევლათ სქესისა, ვინც კი შეპყრობილი არიან ამ სენით ვალდებული არიან იხმარონ „**ბლენიოზოლი**“, როგორც ერთადერთი საშუალება გონორეი—სუსუნატისაგან გასათავისუფლებლათ. ამ საშუალებით მორჩენილ სნეულება მეორეთ აღარ განახლდება. კლინიკურ საავათმყოფოებში გამოკვლევით დამტკიცებულია, რომ ბლენიოზოლი დასაწყისშივე სპობს სუსუნატისაგან წარმომდგარ შედეგებს. რადიკალური მოქმედება ბლენიოზოლისა დამოწმებულია მრავალ კლინიკასა და საავათმყოფოებში.

ბლენიოზოლი იყიდება ქუთაისში მხოლოდ ქუთაისის განყოფილებაში „საქიმო პრაქტიკულ ლაბორატორიისა“ **პ. შავერზაშვილის სააფთიაქო მაღაზიაში.** გიმნაზიის ქუჩა, თეატრისპირდაპირ.

ფასი ერთი კოლოფის 3 მან. და 50 კ. სრული გათავისუფლებისათვის საჭიროა 3—5 კოლოფ.

პოპულიარული ბროშურა იგზავნება უფასოთ.

ბ. კოლეგოვი იტყობინება: „თქვენი პრეპარატის „ბლენიოზოლის“ ხმარების შემდეგ სრულებით გავთავისუფლდი სენისაგან, რისთვისაც გულითად მადლობას გწირავთ. ყველა ჩემს ნაცნობს ვურჩევ მიმართონ ამ საშუალებას, რადგანაც ბლენიოზოლმა მომანიჭა სრული სისაღე. სხვა დანარჩენი საშუალებანი, რომელიც კი ვიხმარე წამლობის დროს ცუდათ მოქმედებდენ და ვერც სნეულებისაგან გამათავისუფლეს.

თქვენი ყერდგულესი **ია ნ. კოლეგოვი.**

ქ. პეტროვსკი სირ-დარის ოლქი. 9 (წლიური)

სწრაფმბეჭდავი სტამბა ალ. კოზრეიძისა—ქუთაისში

ნებადართულია სამხედრო ცენზურისაგან